

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN. KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

„Nem kathedra cserét . . . nagyobb lelki gondozást!”

Lapunk 1886-iki, hatodik évfolyamának első számában írta ezt a címet egy nagyon érdekes eszmecserébe beleszóló cikke fölé Marjai Péter, akkori nagylétai lelkipásztor.

A cikk előzménye az volt, hogy a megelőző évfolyam 49-ik számában a lap akkori egyik szerkesztőtársa, Csiky Lajos, a vallásos és egyházi élet s közelebről a templombajárás megélénkítését célzó javaslatok között felvetette az igehirdetői csereszolgálatok eszméjét is. Ehhez az eszméhez úgy még a 85-iki, mint a 86-iki évfolyamban többen hozzászóltak, részint helyeslőleg (fenntartás nélkül vagy fenntartással), részint elítélően. Marjai Péter az utóbbiak közé tartozott (éppúgy, mint Thuri Etele, akkori szentgáli segédlelkész, a későbbi pápai theol. akad. tanár) és a szög fejére igen pompásan ráütögetve, rámutatott az eszme kivitelének gyakorlati nehézségei és kellemetlen következményei mellett annak elvi hibájára is. Naivnak nevezte azt az eszmét, „mely e hatalmas erőnek, az Istenigéjének kelendőségét, az igehirdetés dicső és fenséges munkájának érdekelttségét személyváltoztatástól feltételezi, vagy az igehirdető személyének változtatásával ezt a kelendőséget és érdekelttséget fokozhatni véli.” „Én úgy vagyok — mondá — meggyőződve, hogy az ige élő és ható ereje önmagában van, nem a szónok személye, vagy a szónokló személyének ujdonsága, hanem a hirdetett igében rejlő isteni igazság ereje tör rést a kemény szíveken és hat el a velőknek megoszlásáig. . . .” És — szerintünk teljes igazsággal — kifejtette, hogy „nem a kathedracserelés komikus eszméjétől, hanem . . . a hív (lelkipásztori) gondviseléstől várjuk a fogyatkozások és káros állapotok megszűnését.” Még megelőzőleg, az ifjú F. Varga Lajos is, mai köztisztviselőben álló esperes atyánk, aki pedig magát az eszmét nem teljesen helytelenítette, nagyon erélyesen és nagyon bölcsen megmondta: „Nem ér az semmit, ha nem folytonos az ige hatása. . . .” (1885 : 450. lap).

*

Ezt a tanulságos kis emlékezést abból az alkalomból hozzuk elő, hogy a debreceni egyház lelkészi kara a folyó 1931 január 1-től kezdődőleg úgy intézkedett a templomrendre nézve, hogy *valamennyi lelkipásztor valamennyi templomban sorban szolgál és csak a nagy ünnepekre marad mindegyik a maga parókiájának és egyházrészének templomához kötve.*

Ne vegye tőlünk illetéktelen beleszólásnak a nagyon tiszteletes lelkészi kar és a debreceni ekklezsia, ha ezt az ügyet itt a nyilvánosság előtt szóvátesszük. Elvégre „Debreceni Protestáns Lap” a nevünk, és lapunk, félévszázados fennállása alatt, állandóan kivételes figyelmet szentelt a debreceni nagy egyház mindennemű ügyeinek, úgy gondolkozván, hogy ami Debrecenben történik, az fokozott érdeklődéssel, tanulsággal és kihatással bír a tiszántúli egyházkerület, sőt az egész ország reformátusságára.

Azt igen bölcsen tudjuk, hogy az ú. n. „körben-prédikálás” a debreceni egyházban bizonyos fokig régi hagyomány. A két „belső” templom négy lelkipásztorra állandóan cserélgette egymást az igehirdetési szolgálatban s az utóbbi évtizedek folyamán ebbe a cserélgetési rendszerbe *bizonyos mértékig* bevonattak a három „külső” templom parochusai is. De azt is nagyon jól tudjuk, hogy ez a rendszer annak a régi felfogásnak volt a tükröztetője, amelyik az egész debreceni egyházat *egy* gyülekezetnek tekintette s az egyházrészi, általában a pásztori gondolattól idegen volt. Velünk együtt nagyon sokan éltek mostanig abban a naív hitben, hogy az egyházrészi rendszer beállításával és kiépítésével ennek az elavult és semmiképpen nem kálvini felfogásnak végleg bealkonyodott. Ezt a hitünket pedig a józan logikán kívül táplálta magának az érvényben lévő, törvényerejű egyházrészi szabályrendeletnek sarkalatos 17. §-a is:

„A templomi rendes istentiszteleteket minden lelkész rendszerint a saját egyházrésze templomában tartozik végezni, illetőleg azok végzéséről helyettes által saját felelősségére gondoskodni. Alkalmi megegyezéssel azonban a lelkészek templomi szolgálataikat megcserél-

hetik, *de semmiesetre sem oly gyakran, hogy ezáltal a saját egyházzsűkkel való pásztori kapcsolatot (melynek ápolására az igehirdetés is hivatva van) hátrányt szenvedjen.*

Kívánatos, hogy minden egyházzsűknek mielőbb külön temploma épüljön. A külön templommal ezidőszerint még nem rendelkező egyházzsűk lelkészei tartoznak a külön templommal rendelkező egyházzsűk lelkészeinek az igehirdetési szolgálatokban segítségükre lenni oly mértékben, hogy a lelkészek teherhordozása e tekintetben egyenlő legyen.*

Ebből a nagyon határozott rendelkezésből — mely szerintünk félreérthetetlenül világos és az egyházzsűk-pásztori elvnek egyedül megfelelő — éppen pontosan csak azt az egyet nem lehet kiolvasni, hogy: „tehát ezentúl (ami eddig sohasem volt) az összes lelkészek járjanak körben prédikálni az összes templomokban.“ Mert semmiféle világos és logikus tételből és szabályból nem lehet kiolvasni — az egyenes ellenkezőjét.

Egészen érthetetlen előttünk, hogy a debreceni lelkészi kar mégis ezt olvasta ki. Mert annak a feltételezésével nem szabad megbánnanunk ezt az igen tiszteletreméltó testületet, hogy tudva és szándékkal helyezi magát ellentétbe egy olyan törvényerejű statútummal, amelyet csak az változtathat meg, aki hozta (a presbiterium) s ez is csak az egyházmegye és az egyházkerület hozzájárulásával.

Szívesen elismerjük azonban — ha meggyőzőnek róla — hogy mi értjük rosszul ezt a paragrafust és a debreceni lelkészi kar érti, magyarázza és alkalmazza helyesen, épp ezzel az intézkedésével.

De még akkor is, ha ránkbizonyíttatnék, hogy ezt a paragrafust mi nem értjük jól, fennmaradnának ezen — bátran mondhatjuk — úgy Debrecenben, mint az egész református világban *hallatlan* újítás ellen összes elvi és gyakorlati kifogásaink.

A *rendszerre* tett kathedracseré (kivételes alkalmi cserék, vendégprédikátorok stb. más elbírálás alá tartoznak!) annak a semmiképen nem bibliai s ennél fogva nem kálvini és nem református felfogásnak a vetülete, amelyik az igehirdetést a pásztoroktól elszakítja és valami öncélú szónoki „teljesítménynek“ nézi. Amelyik tehát nem akarja vállalni azt a nyilvánvaló bibliai igazságot, hogy a lelképásztorság minden ereje az Ige ereje s viszont az igehirdetés csonka, béna, satnya s előbb-utóbb hatálytalan, hogyha pásztorországban nem folytatódik.

Ezen semmit sem változtat az, hogy Debrecen nagy igehirdetői még csak néhány évtizeddel ezelőtt is más felfogással voltak, vagy legalább is más gyakorlatot követtek. Ők nekünk drága emlékeink, maradó értékeink és örök dicsekedéseink, de semmiképen nem normáink. Norma normáink e tekintetben is csak a Szentírás lehet, norma normáink pedig a Kál-

vin János egyházideálja, amelynek az Igével egybekötött pásztori lelkigondozás — nagy lélekszámú gyülekezetekben már ő általa *expressis verbis* követelt parókiális körök szerint — olyan lényeges alkatrésze, amelynél semmi más nem lényegesebb.

Az a lelképásztor, aki lemond arról a szenteséges előjogról, hogy a rábízott, neki kijelölt nyáját állandóan maga legeltesse a rábízott és neki ajándékozott Igével — lehet minden más tekintetben az erények csúcsán, de éppen pásztorágát üresíti meg.

A debreceni lelképásztorok — akikre nemcsak egy óriás gyülekezet, hanem egy milliós egyházkerület és egy ország figyel — erre nem ítélik el önmagukat és erre nem adhatnak *végzetes* példát.*

Nem kathedra cserét... nagyobb lelki gondozást!

Révész Imre.

MISSZIÓ

Az „ügynevezett belmisszió.“

Módis László tisztársunkat elismerés illeti a Debreceni Protestáns Lap 49. számában olvasható azon közleményéért, melyben a hivatalos felfogás ellenére bátran ki merte mondani, hogy eddig a belmisszióval visszaélés történt; hogy azt papok, tanítók, presbiterek nem is végezhetik; hogy az csak amolyan kisegítő eszköz lehet, melyet a lelkészek csak irányíthatnak, de amelynek mihamarabb meg kell szünni, el kell tűnni; hogy azt mégis annyira felfújták, hogy szinte benyeli az egész egyházat stb. — Jónak mondja Módis tisztársunk is a belmissziót, de nem egyedül idvezítőnek, mint azt unos-untalan hirdették.

Hát mindezeket körülbelül tudtuk mindnyájan, de szólan ellene annyi lett volna, mint a kiáradt folyam rohanó árja ellen úszni... Módis László tisztársunk érzett magában elég erőt a belmissziós vizek kiáradásának némi fékezésére, helyes mederbe terelésére. Igen! Az eddigi belmissziós munkáról tudtuk, hogy azzal nem sokra megyünk, mert az több helyen szakasztott baptista eszmekörben mozog s jóformán üres kegyeskedésben merül ki, amit az őszinte, igaz magyar lélek nehezen vesz be. Nem a vallásos érzés fogyatékoságát jelenti ez népünknel, hanem a természetes és lelkiismeretes igazságérzetet, mely a jó Istent igazán „lélekben és igazságban“ szereti imádni, távolról sem akarván komédiát üzni Istennel szemben, mutatván Őfelsége előtt azt, ami nincs... De a belmissziós munka más vonatkozásban sem eredményezett komoly sikert és jobbára csak szórakoztató estélyek rendezésében, egyéni tevékenységek reklamározásában merült ki, ami szintén szép és hasznos dolog, de a *belmisszió*.

tulajdonképeni célját meg sem közelíti. Ez a cél ugyanis szerény véleményem szerint az volna, hogy a biblia és zsoltár mindennapos használatát, valamint az ú. n. házi istentiszteletek gyakorlását a családokba bevigyük s ott meghonosítsuk úgy, mint hajdan volt... Ezt a nagyfontosságú munkát a mai belmisszióval nem érhetjük el. Erre a munkára rendszeresített és jól fizetett belmissziós propaganda szükséges, úgy, amint azt a római vallásúaknál is látjuk, ahol a szerzetes-rendek, apácák ezrei vannak missziós tevékenységre előkészítve és beállítva... Ezzel az óriás táborral szemben mi mondhatni semmiféle ellentevékenységet nem fejtettünk ki századokon keresztül... Újabban kísérletezünk a papokkal, tanítókkal és papnékkal. Hát, elismerem, hogy elvileg igen okos, igen szép gondolat a papnék bevonása a belmissziós munkakörbe, de gyakorlatilag kivihetetlen, mert a papnék 80%-a lekötve van a család mindennapos gondjaival, bajaival, sőt anyagi nyomorúságaival; emellett lelki strukturájuk sem ajánlja őket e munkára, nem is említve, hogy kellő előkészítés hiányában amúgy sem igen tudnak eredményes munkát kifejtteni. De maga a pap és tanító sem elég erre, mert mindkettő annyira el van foglalva hivatalos dolgokkal, templomi, iskolai, azonkívüli teendővel, hogy tőlük e téren egész munkát várni nem lehet... Félig, vagy addig sem végzett belmissziós munkával pedig a százados mulasztást helyre nem hozzuk, a nagy feladatot meg nem oldjuk soha. Mert csak a való élet nem ismerésén alapuló naív hit az, hogy a falusi pap sorsa olyan nagyon rózsás és hogy annak egész élete az „édes semmittevés”-ben merül ki. Mert nem említve az anyagi megélhetés nehéz küzdelmeit, amelyek között vergődik, a templom és iskola fennmaradása, az egyház egész élete ő rajta fordul meg. S hogy ez mit jelent? csak az tudhatja, kit sorsa valamely kisebb egyházba kárhozott, hol nem egyszer a poklok szenvedéseinek kell keresztülmennie. Az „Elnémult harangok” című regény „Simándi”-ja nem mese s fájdalom! még ma is van belőle elég köztünk. Ezzel számot kell hát vetni és ilyen helyzetben nyögő egyénektől még többet kívánni, mint amit tesznek, sőt belmissziós téren egyenesen csodákat követelni, lehetetlen. Elég, ha az ilyen pap nyomorult fizetéséből tisztességesen megél, jó példát ad híveinek, egyháza belső és külső dolgait egyensúlyban tartja és egyházát pusztulni nem engedi... És mégis elhangzott nemrég egy tetszetős kijelentés, mely ide megy ki: „Kisebb kár az egyházakra nézve, ha nincs papjuk, mint ha olyan papjuk van, aki nem üti meg a mértéket...” Hát itt az a kérdés, miféle mértéket értünk?! Mert a rendkívüliség mértékével csak az Úr Jézus rendelkezett s ilyenek ma sem igen vannak... Az átlagos emberi mértéket pedig minden tisztességes embernek meg kell ütni s e nélkül papi hivatalra sem előkészí-

teni, sem kibocsátani senkit nem volna szabad. Tehát csak az erkölcsi züllöttséget vehetjük itt számításba, mely esetben a papi státusban senki meg nem tűrhető... A fenti kitétel azonban nemcsak ezt jelenti, hanem sokkal többet, ami már káros, sőt veszedelmes is... Igenis, az igazság az, hogy nincs olyan tisztességes életű, kötelességét teljesítő református pap, aki a maga gyülekezetére nézve szerencse és áldás ne volna... Csodákat nem művelhet, de a villany, a rádió korszakában nem igen művelhet senki, akár falusi, akár városi pap legyen is az. Tegyük le azért a korszakalkotó csodákról, a mai belmissziós lehetlenségekről... és szervezzük meg országosan a belmissziós propagandát. Képezzük ki és fizessük is jól azokat, kik e nagy munkára vállalkoznak. A helyi lelkészek is tegyenek meg mindent a siker érdekében. Adóztassuk meg önmagunkat és az egyházakat e kiszámíthatatlan fontosságú célra... Egyelőre oda kell az erőket tömöríteni, ahol valóban baj van, t. i. a népesebb gyülekezetekre, hol ma is, mint ezelőtt háromszáz esztendővel, csak egy lelkész és csak egy templom van s a hívek ezrei nem is gyakorolhatják az istentiszteleteket és papjukat csak messziről látják s így lelki táplálék nélkül élve, hamar eltántorodnak, reánk nézve elvesznek. Templomok építése, papok beállítása a legsürgősebb... Ha csak imaházak is, minél sűrűbben létesíttessenek s káplánások szerveztessenek. Ez lesz a belmisszió igazi és sikeres megoldása a prot. belmissziós propaganda megteremtése mellett... A falusi egyházaknál általában nem sürgős a belmisszió, mert ott eddig is többé-kevésbé gyakoroltattott az, mivel ott a lelkész közvetlen érintkezésben áll a hívekkel, ismeri minden dolgaikat, segíti őket, mellettök áll; vallás erkölcsi életüket is nyilvántartja, arra felügyel, azt irányítja stb. De mindez a népes városi egyházakban lehetetlen, miért is itt van a baj, ide kell orvos elsősorban... Minden egyházmegye megjelölheti, hogy területén hol van a nagy veszedelem, hol periculum est in mora. Mi eddig ott zaklattunk, ott belmisszióztunk, hol arra komoly szükség nem volt. Csináljunk hát sorrendet s ott oltuk a tüzet, ahol már ég, nem ott, hol annak nyoma sincs... Így is elég terhet, elég költséget jelent az, mely nélkül pedig ez a munka nem megy. A közigazgatási költségek szertelenségeinek vessünk véget s a megtakarított összegekkel gyámolítsuk a belmissziós propagandát. Így célt érünk. Adja Isten!

Gebe.

Id. Szigethy Gyula,
református lelkész.

*

Úgy a fenti cikkekre, mint a Kiss Pál lelkipásztor társam cikkére (D. P. L. 1930. évi 52. sz.) vonatkozóan a legnagyobb sajnálattal kell megjegyezni, hogy azok, bár jóakarattal vagy jóhiszeműleg, de mindenesetre a tévedés és félreértés síkjában mozognak. Nem a lény-

get ragadják meg, nem azt adják, amire vártunk, hanem leginkább ide nagyon kevésbé, vagy egyáltalán nem tartozó dolgokkal foglalkoznak. Nem a meglevő belmissziói munkák bírálatáról van szó, nem is a lelkészek nagy részének siralmas és szomorú helyzetéről és állapotáról, kis és nagy gyülekezetek közötti különbségekről, kik és mennyiben alkalmasak, vagy alkalmatlanok a belmissziói munka végzésére stb., hanem egyszerűen arról, hogy a belmisszió az egyházhoz való viszonya és az egyház hivatalos személyeinek a belmissziói munkához való viszonya tisztáztassék.

Azt, hogy a helyesen végzett belmissziói munka nemcsak áldásos, hanem szükséges is, nemesak városi és nagy gyülekezetekben, hanem elég gyakran kicsiny gyülekezetekben is, senki kétségbe nem vonhatja, különben maguk a tények tesznek tanúságot róla. Tehát nincs szükség a belmisszió apologiájára. Ismerjük meghatározásával és egyéb összes részleteivel együtt Förgács Gyula: A belmisszió és cura pastoralis c. művét, amely magábanvéve nagyon szép, nagyon hasznos s igen tanulságos, de semmiképen sem vindikálhatja magának a mindenkifelett álló tekintély jogát, még akkor sem, ha a Református Egyházi Könyvtár sorozatában jelent is meg. *Az egyház, a maga legtisztább és legeredetibb jelentésében mindig csak egyház marad s az általa végzett és végeztetett munka egyházi munka, amely mindenkor az elsőrendűség jegyét viseli magán; a belmisszió pedig minden munkájával együtt csak másodrendű lényező lehet-legjobb esetben is, hűséges és alázatos szolgálja az egyháznak ott, ahol az arra rászorul, mert jelenlegi erejét és képességét felülmulják a reávaró és nehezedő feladatok.* Ezért nem mindegy az, hogy az a bizonyos 103 kérdés milyen címet visel. Természetes, hogy szükség van azokra az egyetemes áttekintés céljából, de illő és megfelelő cím alatt küldessenek, hogy az egyház munkái ne süllyedjenek belmissziói munkává. Ha nagyobb körültekintéssel, megfontolással történt volna azoknak a kérdőíveknek megalkotása, sok félreértés elmaradt volna. A fentebbiek talán arra is világot vetnek, hogy a lelkipásztor nem végezhet belmissziói munkát, mert ha csak azt tud végezni, akkor még nem lelkipásztor.

Végül még az előbbálló cikkel kapcsolatosan legyen szabad megjegyezni egyet. Nagyon helyes az, ha magunkat megadóztatjuk s a tetemes közigazgatási költségek egy részét templomépítésre, imaházak létesítésére, káplánságok szervezésére s más hasonló nemes és égetően fontos célokra fordítjuk, de ez nem a belmisszió kiépítése, hanem éppen a belmisszió leépítése, ami minden alkalommal, valahányszor sikerül, az egyház erősödését, diadalát előli. A mi kötelességünk a nevét megérdemlő belmisszió támogatása, pártolása és irányítása ott, ahol szükség van rá, de ugyancsak a mi még fontosabb kötelességünk a belmisszió fölös-

legessé tétele, munkáinak átvétele ott, ahol az egyház végezheti azt.

Egyébként, szeretve tisztelt idősebb lelkipásztor testvéreimnek köszönet hozzászólásukért.

Vésztő.

Módis László.

Ehhez a tanulságos megbeszéléshez nekünk egyelőre csak két megjegyzésünk van. Az egyik: ismételten hangsúlyozzuk, hogy teljesen egyetértünk kiváló ifjú szolgatársunkkal, Módis Lászlóval; a bibliai-kálvini egyházideál alapján nem is tehetünk mást. A másik: hogy messzemenően készek vagyunk respektálni, ha valaki elvileg és elméletileg tőlünk eltérőleg gondolkozik e tárgyról. De már olyan messze nem tudunk elmenni az ellenkező vélemény tiszteltetésében, hogy idősb Szigethy Gyula szolgatársunknak az egyházzal, a belmisszióval, a gyülekezeti munkával, a lelkipásztori jellemről és tevékenységről kifejtett nézeteit akár csak egy ízükben is méltányolni tudnók. Cikkét csak azért közöljük, mert egy megindított eszmecserében hozzászólásként érkezett — meg azért, hogy példát szolgáltatassunk arra, hogyan *nem szabad* ma már egyetlenegy magyar református lelkipásztornak sem gondolkozni és beszélni ezekről a kérdésekről. Mégpedig nem azért nem szabad, mert „a világ halad”, hanem azért nem szabad, mert a bibliai és reformátori egyház-eszmény és lelkipásztori ideál mindig ugyanaz marad, és *ma már senki sem mondhatja azt* — amit még csak egy emberöltővel ezelőtt is joggal mondhatott —, *hogy ezek az eszmények sem teológiai képzésében, sem azóta nem állítottak szembe elé teljes határozottsággal és teljes tisztasággal.* Igen tisztelt szolgatársunk ne vegye megbántásnak ezt a megjegyzésünket, amelyet kénytelenek voltunk megtenni, mert különben súlyos félreértéseknek tettük volna ki magunkat és lapunkat cikkének közlése miatt.

Szerkesztő.

MEGBESZÉLÉS

Szabad-e bemenni

veletek nevetni, örvendezni keresztyén ifjak ?!

Lapunk egyik múlt számában egy kis rövid hír jelent meg a debreceni KIE vidám műsoros Sylvester-estjéről, amit bizonyára féltő, szerető aggodalmaskodás öntött olyan formába, mely esetleg alkalmas lehet a kívülállók és a KIÉ körében is bizalmatlanságot ébresztő félreértésekre. Mintha bizony a vígság, a derű csak a világ fiainak kiváltsága volna, akik ilyenkor Sylvester-estén szinte kényszerítve érzik magukat, hogy felöltsék a vidám könnyelműség álarcját s hazug mámorba öljék a múlt idő óráutéseire felébredő lelkiismeret szavát. Nincsen szánalmasabb látvány az ilyen szakmányba üzött „vidámság”-nál, melynél az a fontos,

hogy lássák az emberek... mintha csakugyan volna okuk vidámságra.

A KIE ifjainak tisztaizű vidámságát nem lehet a dorbézolók elbutult mámorához mérni, s nem lehet minden vidámságot elvetni, mert a legtöbb látszani vágyó vidámság tisztátalan forrásokból fakad. Nem, éppen nekünk reformátusoknak, akiknek jogosan vagy jogtalanul gyakran szemünkre vetik komorságunkat.

Nemesak az Ószövetség mondja: „Örvendezz ifjú a te ifjúságod idejében“, hanem Krisztus is, mikor szemére vetik, hogy az ő tanítványai nem böjtölnek, avval felel, vajjon szomorkodhatik-e a násznép, mikor velük van a vőlegény?

Világos, hogy a keresztyén élet örvendező élet, sőt csak az lehet egyedül igazában ilyen, tehát keresztyén ifjak lényegéhez is hozzátartozik a vidám derű.

Akik ifjak közti munkával foglalkoznak, jól tudják, hogy a vidám, egészséges kacagás egyik nagyon jól bevált biztosító szelepje az ifjúság duzzadó, feszülő energiáinak.

A mi ifjúságunk amúgy is „koravén“, nem ismeri a KIÉ-n kívül a gyermeki magafeledkező vidámságot, mert mi felnőttek is ilyen példát mutatunk nekik, a kedély édes bora idő előtt megecetesedik nálunk, nagyobbára a *tekintély* kedvéért. Olvastam külföldi, magas méltóságot viselő idős urakról, hogy nem féltik méltóságukat egy golf-partitól, vagy más, előttünk gyermekesnek látszó, de tiszta szórakozástól. Egy angol püspökről is olvastam a minap, hogy az év bizonyos napján ma is lapdázik volt iskolája mai ifjú növendékeivel.

A kis hír beküldője csak azt kifogásolta, vajjon a Sylvester-este a magábaszállásnak e komoly ideje alkalmas volt-e a vidám műsor tartására? Nem lehettem jelen ez estén, de én azt hiszem, hogy az a vidám műsor éppen a világ fiainak mámorával szemben, sőt kiélezett ellentétben akarta példáját adni az igazi örvendezésnek, még az a „groteszk“ tánc is kifigurázása volt az ú. n. „mondain“-táncoknak, ezektől akarván kedvét elvenni az ifjúságnak. Én hiszem, hogy mint a cserkészeknél a legvidámabbban kezdődő tábortűz is jó vezető kezében végződött már könnyet fakasztó, mélységes, bensősígható megindulásban, úgy itt a jelen esetben is eljutottak a komoly magábaszállás felfelé szárnyalásáig, amihez jó ifjúsági vezető kezében még a vidámság is lehet eszköz.

Én megyek hozzátok, veletek örvendezni ifjak, hogy ti is megtanuljatok velünk együtt igazi bűnbánatot tartani.

Peregrinus.

Szíves örömmel közöljük ezt a nemeshangú és nagyon kedves kis apológiát, amely lényegében egyezik a kifogásolt hírhez tett szerkesztői megjegyzésünkkel. A „groteszk táncmutató“-ról azonban most sem tudunk másképpen vélekedni, mint a multkor: *KIE-műsorból jobb,*

ha elmarad. Az ilyesmire általános szabványokat felállítani nem lehet és nem szabad; de a keresztyén embernek, a fiatal embernek is, épp az kell, hogy legyen az egyik megkülönböztető vonása, hogy ezekben a kérdésekben szabványok nélkül is ösztönszerű biztossággal megérzi: „*sunt certi denique fines...*“ És ha még nincs meg benne ez az ösztönszerű biztosság: tekintse baráti szolgálatnak, ha komolyan és szeretettel, kárpálódás nélkül figyelmeztetik rá.

Szerkesztő.

„Jóakarátú-é, vagy jóakarát?“

Nem izgágáskodni akarok, sem hosszú bírálgatásba bocsátkozni, mert akkor mingyárt a címbeli -é, meg -e jogait kellene megállapítanom. Csak pár jóakarátú széljegyzetet teszek a cím alatt megjelent kettős cikkhez a közös cél érdekében. A gondolkozást, a törekvést helyeslem, csupán ennyi vezet: „Aki *jobbat* keres, a *legjobbat* találja meg.“ A kérdéses bibliai vers (Luk. 2:14) helyes magyarsága a szövegszerűsége s a kifogásolt *genitivuson* fordul meg. Ha a közlött vers a hiteles görög szöveg, könnyű a felelet. A megállapított *genitivus* itt *genitivus qualitatis*, tehát magyarul helyesen csak *ú, ű* képzős jelzővel lehet és kell fordítani. Ad notam: „Homo magni ingenii“ helyett magyarul nem ezt mondjuk: *nagy észnek embere*, hanem *nagy eszű ember*; tehát itt is nem: *jóakarátúnak embere*, hanem *jóakarátú ember*. A közlött görög szövegnek egyedül ez a helyes magyar fordítás felel meg: „*Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarátú emberek közt*“. Csak így érvényesül a közlött szöveg szerinti szép gondolatrímus. Két mondat áll szemben, három, szóbeli ellentétezással: *dicsőség-békesség; magasságban-földön; Istennek-emberek közt*. Csodálkozom, hogy a javasolt fordításhoz a második cikknek nincsen szava, holott több, más-másként értelmezett bibliai helyet jónak látott érinteni. Pedig kételkedéssel alkalmazom: „Qui tacet, consentire videtur“.

A közlött görög szöveg hitelességében a magyar fordítások alapján kell kételkednem. A régi és javított Károlyin, meg a legújabb Czegléd-fordítású biblián kívül itt semmi sem áll rendelkezésemre. Ezek a fordítások meg a közlött szöveggel is, egymás közt is ellenkeznek; tehát mintha más szövegre mutatnának. A javított Károlyi teljesen megnyugodott a régi fordításban. Tiszteletből, meggyőződésből, óvatosságból?! Pedig ezekben az első mondatnál kettő áll szemben, egy másik *szót* feltételező betoldással, más értelmezéssel, a közlött görög szöveg gondolatrímusának tönkretételével. Czegléd megtartja a két mondatot, de ezzel a fordítással: „*Neki kedves emberek közt*“ Istennek személyválogatást tulajdonít. Vagy *kiválasztást*?! Mi van hát itt?! Szövegromlás, mondatdarabolás, betoldás, önkényes vagy nem helyes

fordítás?! Ezen az alapon már sokat lehetne és okvetlenül kellene is beszélni. Ezt azonban már reábizom a teológiai tanárok szakkölcse-ségére. Nem azért, mintha egyik filozófiai tanárom ilyen mondása igazolásától tartanék: „Vitázó teológusokkal a mennyországban sem szeretnék együtt lenni”, hanem mert: nekik való jó csemege. Érdekes, értékes csemege! Feltalálása azonban, lehető és várható erős következtetések miatt, aggodalmas. De hát kívánatos, sőt szükséges vigyázni a Bibliánk hitelére!

Tiszalök 1931 január 7.

M—s, öreg tanár.

Hálásan köszönve a szerzőnek, a philologiai tudomány és a magyar református iskola egyik legjobb nevű veterán munkásának szíves hozzá-szólását, tisztelettel megjegyzem, hogy itt *varians lectiőról* van szó: az értékesebb szöveg az: „ἐν ἀνθρῶπις εὐδοκίᾳ”, a kevésbé értékes — amely a hagyományos Károlyi-fordítás alapjául szolgál — az: „ἐν ἀνθρῶπις εὐδοκίᾳ.” Mindakettőnek a fordításában megint eltérő árnyalatok lehetségesek, az *εὐδοκίᾳ* szó értelmezése és ennek az emberekre ill. az Istenre vonatkoztatása miatt. De befolyásolja ez a körülmény a karácsonyi evangélium lényegét, szépségét, erejét és dícsőségét?

Szerk.

HÍRADÁS

D. Dr. Baltazár Dezső püspök Karcagon.

Az Orsz. Prot. Sajtószövetség f. hó 11-én, vasárnap, Karcagon sajtódélután rendezett. Ebből az alkalomból látogatott el D. Dr. Baltazár Dezső püspök Karcagra. Az állomáson a város részéről dr. Hajnal István polgármester üdvözölte. A délelőtti istentiszteleten Istennek hozzánk való nagy szeretetéről beszélt Ján. 3. 16. alapján. Istentisztelet után a reálgimnázium dísztermében Török Vince lelkészelnök és dr. Szentesi Tóth Kálmán főgondnok vezetése alatt presbiteri díszgyűlés volt. Megérkezésekor dr. Gaál László igazgató üdvözölte a püspököt a tanári kar nevében. A díszteremben pedig a presbiteriek élén dr. Szentesi Tóth Kálmán fogadta. Török Vince a gyűlést megnyitván, Török Imre esperes az egyházmegye részéről mondott üdvözlő beszédet. A Püspök szíves hangú válaszával a presbiteri gyűlés véget ért. Ezután a küldöttségek tisztelegtek a Püspök előtt, a karcagi ref. elemi iskola tantestülete Kárpáti Károly igazgató, az izr. hitközség előljárósága Schück Mór kerületi főrabbi vezérletével, a gazdatársadalom élén Kiss Istvánnal, az ipartestület Bácsi Imrével, majd a karcagi vitézek vitéz Nagy Lászlóval. Egy óraker a Széchenyi-társaskörben közebeden vett részt a Püspök, hol többek között Katona Antal, a karcagi kath. egyház főgondnoka emelte reá poharát.

Délután 4 óraker kezdődött a sajtódélután, melyet Török Imre esperes nyitott meg szemléletes, fordultatos, megkapó beszédével. A kezdet szépségeivel foglalkozott. A kezdetnek azonban van nehézsége is és éppen ezen akarja túlegyíteni a Prot. Sajtószövetséget a mi Püspökünk. Horváth Béláné nagysikerű szavalata után a Püspök emelkedett szólásra. Beszédjének alapjául I. Krón. 17, 1—2. verseit vette fel. Isten segítségével nélkül — mondotta bevezető szavaiban — hiábavalók a mi elhatározásaink, a gyöngé embert csak a hit teheti erőssé. Ő maga mindig Istenben bízott. Élete Karcag közönsége előtt is nyitott könyv. Sokat hányattatott, de több jót nem követelhet Istentől, mint amennyit kapott. Sorsa ellen soha nem zúgolódott, Istennek szeges ostorát csak megcsókolni tudja. Mikor legnagyobb sikerei voltak, akkor érezte magát legkisebbnek. De úgy érzi mégis, hogy szerény viszonyai között is cédruspalotában lakik, ha a magyar igazságra néz, mely megtépetten, mint a rongy, fekszik az út porában. Ennek a száműzött, elhagyott igazságnak templomot kell építeni és ebben a munkában részt kell venni mindenkinek. Ehhez az evangéliumból meríthetünk erőt. Néki is voltak erején felüli küzdelmei és győzött, mert az evangéliumból merített erőt, nem ő győzött, hanem győzött az Isten. Építés a Prot. Sajtószövetség programja. E szövetségnek jeligeje: szeresd Istent, szeresd felebarátodat. Ebben különbség nélkül mindnyájan egyek lehetünk! A beszéd után a közönség szünni nem akaró tapsviharban juttatta kifejezésre lelkesedését. A délutánon közreműködtek még: Horváth Béla művészi zongoraszám-mal, Szabó József kitűnő énekével és Gáspár Imre mesteri hegedűjátékával. A délutánt Szombathy István zárta be beszédével, melyben a sajtó és különösen a protestáns sajtó fontosságát tárta a közönség elé. Itt a tizenkettedik óra, melyben a protestáns sajtót meg kell teremteni. Legnagyobb szükségünk van erre most, mikor nem is annyira a gazdasági válság, hanem sokkal inkább a lelkek válsága fenyeget bennünket pusztulással. A protestáns sajtó megteremtése áldozatot kíván. Legyen példa előttünk a Püspök úr, aki apostoli buzgósággal fáradozik ennek igaz ügyéért: ő még betegágyából is felkelt, hogy itt közöttünk megjelenhessen és felrázzon bennünket, hogy megcselekedjük még ma, ami a szívünkben van.

A kiscigazda-dalárda énekszámával a sajtódélután véget ért és a Püspök úr még az esti 1/2 8-as vonattal visszatért Debrecenbe, hova magával vitte a karcagi hívek, a karcagi szívek szeretetét, háláját.

Tóth Kálmán,
segédlelkész.

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérekből hegyre várat így építhetünk.

IRODALOM

Istennek nagyságos dolgai. *Prédikációk a kolozsvári református theologiai fakultás 1929—30. tanévi akadémiai istentiszteleteiről. Kiadják a Fakultás tanárai. — Kolozsvár 1930. 8-rét 215 lap.*

Sohasem titkoltam, hogy a nyomtatott homilétikus és liturgikus irodalom aránytalan túltengésében az egyik legaggasztóbb s egyben, sajnos, legidültebb kórsági tünetét látom a magyar protestáns vallási és theologiai irodalomnak. Nem az a baj, hogy már körülbelül kétszáz esztendő óta akkora a prédikációs és imáságos könyveink száma, hogy uccát lehetne velük rekeszteni és még az sem a legnagyobb baj, hogy ezeknek egy igen jelentékeny része nemcsak theologiai tisztaság és mélység, hanem még irodalmi színvonal szempontjából is erős kifogás alá esik. Hanem a legnagyobb baj szerintem az, hogy vallási és theologiai irodalmi termelésünkben nincs meg a kellő egyensúly a homilétikus, illetve liturgikus, meg az egyéb-fajta irodalmi termékek mennyisége között. Elvégre az mindenkinek legszentebb egyéni joga, hogy a saját maga által s esetleg némely mások által is irodalmi becsüeknek ítélt prédikációit és imáságait világ eleibe bocsássa. A veszedelem ott van, hogy ilyenek iránt a kereslet állandó és csaknem kielégíthetetlen, ugyanakkor pedig nemcsak a tudományos theologiai irodalomnak, hanem még a nemesebb és nagyobb fajsúlyú építő irodalomnak sem akadnak megfelelő számú művelői: de hiába is akadnának, mert műveiket vagy a fiókjukban kellene aszalniok, vagy csak a biztos anyagi romlás kockázatával lehetne napvilágra bocsátaniok. Ez a négymillió magyar protestantizmus szellemi életében a legegészségtelenebb tünet, mert ez végre is azt jelenti, hogy ennek a protestantizmusnak irodalmi fogyasztói, első rendben maguk a lelkipásztorok túlnyomó mértékben még mindig a tejnek eledelét és — egy régi nyers, de jó magyar kifejezéssel — a „*rágót*” keresik és igénylik s valami megrögzött ellenszenvvel viseltetnek a keményebb eledel, az erősebb szellemi munkát igénylő, de természetesen annál táplálóbb és tartalmasabb s a szellemi nagykorúságot annál jobban bizonyító és növelő irodalmi és főként tudományos theologiai táplálék iránt.

Ha azonban ez már egyszer így van és — úgy látszik — belátható időn belül így is marad, akkor *sokszorosán nagy érdek*, hogy legalábbis az állandó kereslet tárgyát képező prédikációirodalomnak legyenek minél nagyobb számban olyan termékei, amelyek autentikus mintáit szolgáltatják az örök normákhoz igazodó s másfelől a ma szükségleteit figyelembe vevő református keresztyén igehirdetésnek, amelyek az irodalmiság legmagasabb szintjén állanak s theologailag minél tisztább és minél tartal-

masabb táplálékot nyújtanak. Ha már a termelési arányszám egészségtelenül nagy, hát legalább ezen a számon belül legyen minél nagyobb százalékú az egészséges tartalom. És ebből a szempontból kell kivételesen nagyértékű szolgálatnak tekintenünk a kolozsvári theologiai fakultás nagymagyarországi viszonylatban is országos tekintélyű tanárkara részéről azt, hogy már több, mint két évtizede szokatlanul nagy áldással folytatott akadémiai igehirdetésüknek legújabb befejezett ciklusát irodalmi közkinccsé tették.

A ritka nagybecsű kötet Makkai Sándor püspöknek három, Kecskeméthy Istvánnak két, Tavaszy Sándornak hat, Imre Lajosnak öt, Gönczy Lajosnak nyolc, Nagy Gézának két, Maksay Albertnek hat beszédét tartalmazza. A prédikációk szigorúan egységes terv szerinti tárgykört ölelnek fel, a reformáció emléknapijától Szentháromság vasárnapjáig Ez a tárgykör homilétikai feldolgozásban kimeríti az egész református dogmatikát, elsősorban a christológiát és a soteriologiát. A sok között legnagyobb értékük és legsúlyosabb ajánlólevelük az az újabbkori magyar prédikációirodalmunkban csaknem egészen példátlanul álló vonásuk, hogy mernek nyíltan, óvakodás és bocsánatkérés nélkül egészen határozottan theologiai alapjellegűek lenni és nem ennek ellenére, hanem éppen ezért tudnak lenni bámulatosan időszerűek, kimondottan gyakorlatiak is. A magyarázata ennek ott van, hogy amikor theologiót és tant prédikálnak, akkor nem emberszötte papiroselméletet recitálnak, hanem Igét, Kijelentést hirdetnek: felülről jött üzenetet, amely rájuk bízott s amelyet prédikálni kénytelenek, nem pedig valami maguk kieszelte vallásos hölcselkedést és ábrándozást, amelyet ha elmond valaki, jó, de ha el nem mond, abból sem lesz sem magának, sem másnak az egy világon semmi kára. Theologiájuk egészen igehirdetés, amint igehirdetésük egészen theologia: ez a legnagyobb dicséret, amelyet e beszédekről elmondhatunk. Pedig még ezenkívül is igen sokat mondhatnánk el. Kiemelhetnők a beszédek lélektani mélységét, a bennük lépten-nyomon érvényesülő gazdag lelkipásztori tapasztalatot (hiszen olyan professzorokról van szó, akik legtöbbjének évekre terjedő, egyiknek-másiknak évtizedet is meghaladó gyakorló lelkipásztorság vagy ezzel egyenértékű gyakorlati egyházépítő tevékenység van a hátuk mögött!), jellemezhetnők az egyes prédikátorok igehirdetői egyéniségének gazdag változatosságban eltérő vonásait s az e vonásokból kiemelkedő, illetőleg összetevődő felemelő elvi egységet és színharmóniát; méltányolhatnók a formájuk abszolút irodalmiságát és nyelvezetük közérthetőségét stb., stb. De mindezeket elégnék tartjuk megemlíteni s újólaj is csak a fő dolgot hangoztatjuk: azt, hogy ezekből a beszédekből homilétikai és retorikai műfogásokat, kiszámított érzelmi hatásokat és

vallásos édeskedéseket ugyan nem lehet tanulni (előnyösen jellemző pl., hogy az egész testes kötetben néhány egészen személyes élmény elmondásán kívül egyetlenegy ú. n. „illusztráció” sincs, sőt még kép, hasonlat is csak a lehető legritkábban akad), de annál inkább lehet tanulni száz százalékig református, tehát tisztán és következetesen biblikus igehirdetést. Azt, amit a mai magyar református lélek egyszer már meg kell, hogy kapjon a mai magyar református katedrától, ha azt nem akarjuk, hogy ez a lélek végkép elaludjék, vagy ami még rosszabb: kivetkeződjék lényegéből.

Ismertetésünk elején kifogásoltuk, hogy magyar protestáns, közelebről református vallási és theologiai irodalmunkban nincs meg a kellő egyensúly a tudományos és a gyakorlati termelés és fogyasztás között. Ennek a prédikációs kötetnek legnyomatékosabb ajánlását viszont éppen avval mondhatjuk ki, hogy elmélyedő tanulmányozása a gyakorló lelképásztornak számára nagyon sok elméleti theologiai értekezéssel fölért.

A kötet a Studium-könyvesbolt útján szerezhető meg (Budapest, Múzeumkörút) *négy pengős* árban (+ könyvkereskedői % és portó).

R. I.

Kossuth életrajza a középiskolai könyvtárakban. A hivatalos lapok most közlik a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 882/4/1370—1930. sz. rendeletét a beszerzendő és beszerezhető könyvek V. számú kiegészítő jegyzékével, melynek VII. csoportjába, vagyis a fiú- és leányközépiskola VII—VIII. osztálya, a felsőkereskedelmi iskola III—IV., tanító- és tanítónőképző intézet III—V., az óvónőképző III—IV. évfolyama részére beszerezhető könyvek sorába dr. Hegyaljai Kiss Géza lapunkban ismertett két-kötetes, 400 oldalas *Kossuth-életrajza* is felvételre került. A két kötet bolti ára füzve 8 pengő, aranyozott díszkötésben 12 pengő. Szerzőnél megrendelve (*Belsőbács*, Borsod m.) füzve 6 P, díszkötésben 10 P 50 fillér portóval.

HALOTTAINK

Dalmi Erdélyi Imre ny. községi főjegyző életének 74., boldog házasságának 47-ik évében pár napi súlyos szenvedés után elhunyt. Széles rokonság, négy gyermeke gyászolja, köztük dr. Erdélyi Sándor okl. lelkész, a debreceni egyház számvevője.

Gulyás András, amerikai tanulmányúton levő, volt debreceni theologus diák, trentoni h. lelkész elhunyt. Az elköltözött a debreceni kollégium legkiválóbb növendékei közé tartozott s a philadelphiai szemináriumban is az elsők között volt.

Áldott legyen emlékezetük.

Minden egyházi okmányra, iratra, levélre ragasszunk árvabélyeget!

KÜLÖNFÉLÉK

A tiszántúli református egyházkerület közgyűlése megkereste a debreceni református egyház presbiteriumát, hogy a kollégiumi polgári fiúiskolát a debreceni egyház kezelésébe vegye át, mivel a polgári iskola növendékei úgyszólván kivétel nélkül a debreceni egyházközség tagjainak a gyermekei és így ezeknek iskoláztatásáról a debreceni egyháznak feladata elsőrenden gondoskodni. A presbiterium január 9-i gyűlésén foglalkozott az egyházkerületi közgyűlés megkeresésével s kimondotta, hogy a jelenben főleg tanterem hiányában és az egyház nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel, melyet éppen az iskolafenntartói kötelezettség áthárítása tett súlyossá, a megkeresést nem teheti a magáévá.

Dr. Verzár Frigyes egyetemi ny. rendes tanárt, a debreceni egyházközség presbiterét a baseli tudományegyetem rendes tanáruul meghívta. Dr. Verzár Frigyes elfogadva a meghívást, igen meleg hangú levélben mondott le presbiteri tisztéről, kifejezve, hogy mindenkor hálás és büszke lesz azért, hogy a debreceni presbiteriumnak tagja lehetett. A presbiterium nagy sajnálattal vette tudomásul dr. Verzár Frigyes lemondását és áldáskívánással bocsátotta el.

A debreceni lelkészválasztás folyó hó 14—15 napjain folyt le. A három legtöbb eséllyel indult jelölt közül az első nap kisebbségben maradt Sípos Imre, a központi lelkészi hivatal vezetője, aki egyébként a másik kettőhöz képest elenyészően csekély számú szavazatot kapott. A második napi pótválasztáson nem egészen kétszáz szavazattöbbséggel Papp Imre debreceni vallás-tanító lelkész választatott meg Nagy István debreceni városi missziói lelkésszel, a diakónissza-képzőintézet vezetőjével szemben. A körülbelül 10,000 választójogosult egyháztagnak ez alkalommal is csak alig több mint fele vett részt a választásban. Bizonyos megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy ebből a választásból egészben véve inkább hiányoztak azok az aggályos, sőt kínos jelenségek, amelyek a megelőzőnek adtak szomorú hírességet. Ennek legfőbb oka az volt, hogy a Nagy István tábora eleve lemondott minden olyan eszköz alkalmazásáról, amelyek a választás lelkiségét csak némi részben is homályba állíthatják — és ezt az álláspontját mindvégig szigorúan meg is tartotta, noha eleitől tudatában volt annak, hogy ezzel győzelmét kockáztatja. Hisszük, hogy a megválasztott lelképásztornak akit szorgalmas, szerény és tisztá-életű embernek ismerünk, buzgó munkálkodásával mihamar enyhíteni fogja azt a keserűséget, amely Debrecenben és országszerte nagyon sokaknak a lelkében él Nagy Istvánnak az immár másodszeri mellőzése miatt, aki 10 éves munkájával rendkívüli érdemeket szerzett a debreceni gyülekezeti és missziói élet fejlesztésében. Elégé sajnós, hogy a debreceni egyházban még

mindig többségre tud jutni egy olyan felfogás, amely szerint az ilyen érdemek nem kvalifikálnak, hanem inkább még disqualifikálnak parochus lelkészi állásra.

A dunántúli egyházkerület közgyűlése méltányolva a vértessaljai egyházmegye indokait, a segédlelkészek fizetését általánosságban úgy rendezi, hogy a segédlelkészek havi készpénzfizetésének minimuma 56 P-ben állapíttatik meg az ellátáson kívül mely összegben a kongrua bentfoglaltatik.

Szentpéteri Kun Ágota, a Tisza István-tudományegyetem ezidei Rector Magnificusának nagytehetségű leánya, aki okl. középiskolai tanár, f. hó 16-ikán kiváló sikerrel bölcselődoktori szigorlatot tett — melynek alapja a debreceni Nagytemplomról szóló művészettörténeti értekezése volt — és 17-ikén fel is avatott. Szívünkben gratulálunk!

Soltész Elemér tábori püspök és felesége 2000 pengőt adományoztak a Református Védőszövetségnek.

Lelkészválasztás. Kecskeméthy Lajos volt debreceni theologust, nagyidai segédlelkészt a szádélói gyülekezet választotta meg lelkészévé. Isten áldása legyen a gyülekezeten és az ifjú pásztoron.

A lelkésznék ezidei januári konferenciája a nehéz idők miatt elmarad, a szövetség azonban ehelyett nagyon szeretne tavasszal egy nagy református női konferenciát rendezni.

A Református Hiradó, mely Nagyváradon Csernák Béla lelkész szerkesztésében jelenik meg, ez évvel tizenegyedik évébe lépett. A lap a nagy összeomlás után alakult, s rendkívüli nehéz időkben szolgálja hűséges buzgósággal anyaszentegyházunk, Istenország ügyét odaát, elszakított véreink között. Isten áldó kegyelme kísérje továbbra is a lap misszióját, melyet végez a nagyváradi gyülekezetben.

Vitéz Nyitray Károly hernádnémeti református igazgató-tanítót az alsózempléni egyházmegye világi aljegyzőjévé választotta. A szép és megérdemelt kitüntetés a tanítóság és a tanítói munka megbecsülése az egyházmegye és annak vezetősége részéről.

Az elszakított területen élő újvidéki református testvéreink hihetetlen áldozatkészséggel építették fel új templomukat. A templom mellé egyik presbiter saját költségén harangozóházat építtetett, melyben a harangozó lakásán kívül kényelmes irodahelyiség is van.

A jugoszláv közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az elemi és polgári iskolákban a vallás a tanulók anyanyelvén adassék elő. Örvendetes jel ez a kisebbségek iránti megértőbb bánásmódra.

A szeretet asztalát az elmúlt karácsony ünnepén is megterítette az apagyi egyház. Az adventi napokban, hetenként kétszer-három-

szor összegyűltek a buzgó nők és *Birtha Józsefné*, lelkész neje, vezetése alatt varrtak, kézimunkáztak a szegények részére. A szorgalmas munkát megáldotta az Isten, *harminckét iskolás gyermeket ruháztak fel* a jótékony nők. *Birtha József* lelkész kezdeményezésére gyűjtés indult meg, abból és *Belencserey József* ig. tanító és *Benedek Adél* tanítónő által betanított gyermekszínelőadás jövedelméből fedezték a költségeket. A valláserkölcsei élet fejlődése igen szép fokon áll a gyülekezetben, a jobb lelkeket nem tudja megzavarni a konkolyhintés. Megkezdődtek a házi istentiszteletek, fokozódik az egyházi élet iránt való érdeklődés, amelyek legszebb mutatói a tevékeny belmissziói munkának. (Beküldetett.)

Dr. Csutoros Elek diszdoktori diplomájának átadása. A speyeri birodalmi gyűlés emlékére a Tisza István-tudományegyetem tudvalevőleg több hazai és külföldi érdemes egyházi férfiút tüntetett ki diszdoktori oklevéllel, azok között *Csutoros Elek* északamerikai columbusi lelkészt, aki az északamerikai magyar reformátusoknak a „Reformed Church”-höz csatlakozott denominációjához tartozik. Csutoros Elek a debreceni kollégium növendéke, 1898 óta él Amerikában, kivéve azt az egy évet, amit itthon töltött, mint siteri lelkész. Sok amerikai egyház megalkotása fűződik nevéhez. Kiváló misszionáriusi képességeivel, erős magyar hazafiúi érzelmeivel ébren tartja az amerikai magyarságot. Mint nekünk most jelentik, a doktori oklevél átadása Clevelandban történt, ahol Csutoros 28 évig működött. A múlt év június 12-én az ottani egyetem záró ünnepélyén az egyetemi ifjúság, 3000 főnyi díszes közönség és dr. Alexi Lajos clevelandi magyar konzul jelenlétében ment végbe az átadás, az ottani egyetem diszdoktorainak felavatásával kapcsolatban. A diszdoktorok az ünnepi talárokat és kalapot vették fel (academic robes and caps). Az amerikai himnus, ima, alkalmi beszéd, alkalmi ének és a studentek ünnepélye után jöttek a tiszteletbeli kitüntetések (Announcement of Honors and Prizes). A president R. E. Vinson D. D. elsőnek Csutorost szólította „to present with the diploma and degree of Doctor of Theology from the University of Debrecen”, közölte rövid életrajzát s az emelvény előtt állónak átadta a magyar nemzeti színű szalaggal átkötött díszokmányt, Isten áldását kívánva további munkájára, amit a közönség nagy tetszéssel fogadott. Az ünnepélyt benedíció és zenekar fejezte be. Este a clevelandi Magyar Klub közvacsorája követte a megható ünnepélyt, amelyről a columbusi és clevelandi angol lapok tudósításokat hoztak a Tisza István-egyetemmel kapcsolatosan. Jó gondolat volt a clevelandi átadás és éppen a záró egyetemi ünnepélyen, ahol annyi kiváló ember volt jelen az amerikaiak részéről, akik a Tisza István-egyetemmel és Debrecennel megismerkedtek az avatás során. Láthatják, hogy Debrecen és a magyarság a mai rettenetes időkben

is híven teljesíti évezredes misszióját: a keresztény kultúra megvédését. Ez azért is jelentős, mert most Amerikában rossz világ van, nagy a nyomorúság és a munkanélküliség s még kilátás sincs egyhamar a viszonyok javulására. Ha nincs munka, nincs pénz. Ottani egyháztagjaink munkásemberek. Nehéz feladatok várnak ottani egyházainkra is.

Szerkesztői üzenetek.

Több értékes cikk szerzőjétől, nagy anyagterhelés miatt, szíves türelmet kérünk.

TARTALOM: „Nem kathedra eserét... nagyobb lelki gondozást!” — Misszió: id. Szigethy Gyula—Módis László: Az „úgynevezett belmisszió”. — Megbeszélés: Peregrinus: Szabad-e bemenni. — M. s. öreg tanár: „Jóakarátú-e, vagy jóakarát?” — Híradás: Tóth Kálmán: D. Dr. Baltazár Dezső püspök Karcagon. — Irodalom. — Halottaink. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznöelők-képek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-os harang.

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931—234

Megjelent! Megjelent!

A

Debreceni Képes Kalendárium

XXXI. évfolyama 1931. évre.

Kivonat a naptár tartalomjegyzékéből:

- Dr. Csűrös Ferenc: Beköszöntő az olvasóhoz.
Dr. Baltazár Dezső: Puritanizmus.
Dr. Szentpéteri Kun Béla: Gróf Degenfeld Pál.
Dr. Révész Imre: Szele György 1854—1930.
Dr. Tóth Lajos: Dr. Szentpéteri Kun Béla az egyetem rektora.
Zivuska Andor: Költeményei.
Boldisár Kálmán: Régi Debrecen.
Dr. Lencz Géza: Augusztinus.
Baja Mihály: Versek a debreceni Nagyerdőről.
Szalacsy Rácz Imre: A király sírja.
Gulyás Pál: Versek.
Dr. Veress István: A debreceni református tanítóképzőintézet 75 éves jubileuma.
Dr. Nagy Sándor: A határper.
Kardos Albert: Kazinczy és Debrecen.
S. Szabó József: A debreceni kollégium szelleme.
Dr. Csűrös Ferenc: Emlékezés Fazekas Mihályról.
Kesztyűsné Balogh Margit: Szinán basa.
Zoltai Lajos: Debrecen város póra a szoboszlói hajdúvitézekkel a Kösely-folyó felett.
Dr. Ecsedi István: A Jordán szent vízében fürödtem.
Dr. Kulhi Sándor: A városok kulturális szövetsége.
Mezei Béla: A kisfiúk cserkészete.

A Kalendárium címtára felöleli az összes köz- és magánintézményeket, nélkülözhetetlen minden ipari és kereskedelmi vállalat ügymenetében.

Tartalmazza az országos vásárok címjegyzékét. A vadászati és tilalomidő jegyzékét a különféle vadnemekre egész Magyarországon. Névnepok pontos kimutatását.

A Debreceni Képes Kalendárium XXXI-ik évfolyama ma a legolcsóbb naptár. Szerkesztőbizottsága a legismertebb debreceni előkelőségekből verbuválódik.

Ára: 80 fillér.

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedés Debrecen,

Ferencz József-út 26.